

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rozproszone technologie WebServices

Prezentacja jest współfinansowana przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego w projekcie
pt.

*„Innowacyjna dydaktyka bez ograniczeń - zintegrowany rozwój Politechniki Łódzkiej -
zarządzanie Uczelnią, nowoczesna oferta edukacyjna i wzmacniania zdolności do
zatrudniania osób niepełnosprawnych”*

Prezentacja dystrybuowana jest bezpłatnie

Politechnika Łódzka

Politechnika Łódzka, ul. Żeromskiego 116, 90-924 Łódź, tel. (042) 631 28 83
www.kapitalludzki.p.lodz.pl

Prezentacja i transformacja

Bartłomiej Świercz

Katedra Mikroelektroniki i Technik Informatycznych

Łódź, 11 kwietnia 2010

Prezentacja i transformacja

Ważną cechą dokumentów XML jest ich łatwa prezentacja do formy czytelnej dla człowieka oraz transformacja do innych dokumentów strukturalnych. Celem dzisiejszego wykładu jest omówienie dwóch technologii związanych z dokumentami XML:

- prezentacji na przykładzie CSS,
- transformacji na przykładzie XSLT.

Przykładowa aplikacja

Podczas wykładów przykładowe aplikacje będą dotyczyły obsługi wypożyczalni płyt DVD. Dane o dostępnych płytach będą zapisane w pliku XML, którego definicja DTD ma postać:

Plik: wypożyczalnia.dtd

```
<!ELEMENT katalog (dvd+) >  
<!ELEMENT dvd (tytul, aktorzy, sztuk) >  
<!ATTLIST dvd id CDATA #REQUIRED >  
<!ELEMENT tytul (#PCDATA) >  
<!ELEMENT aktorzy (aktor+) >  
<!ELEMENT aktor (#PCDATA) >  
<!ELEMENT sztuk (#PCDATA) >
```

Przykładowa aplikacja

Plik: wypożyczalnia.xml

```
<?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?>
<!DOCTYPE katalog SYSTEM "wypożyczalnia.dtd">
<katalog>
  <dvd id="1">
    <tytul>Rambo I</tytul>
    <aktorzy>
      <aktor>Sylvester Stallone</aktor>
    </aktorzy>
    <sztuk>2</sztuk>
  </dvd>
  ...
</katalog>
```

Prezentacja za pomocą CSS

Co to jest CSS?

- CSS jest skrótem od Cascading Style Sheetsh.
- Style określają w jaki sposób mają być wyświetlone poszczególne elementy dokumentu.

Prezentacja za pomocą CSS

Co to jest CSS?

- CSS jest skrótem od Cascading Style Sheetsh.
- Style określają w jaki sposób mają być wyświetlone poszczególne elementy dokumentu.
- Style zostały dodane do HTML 4.0 w celu rozwiązania wielu problemów.
- Zewnętrzne style oszczędzają pracę programisty/grafika.

Cascading Style Sheets, Level 2

Fragment dokumentu Technical Report CSS2 Specification:

*This specification defines Cascading Style Sheets, level 2 (CSS2). CSS2 is a style sheet language that allows authors and users to attach **style** (e.g., fonts, spacing, and aural cues) to structured documents (e.g., HTML documents and **XML** applications). By **separating** the **presentation** style of documents from the **content** of documents, CSS2 simplifies Web authoring and site maintenance.*

Style CSS2 a dokumenty XML

Style mogą być użyte z każdym dokumentem strukturalnym jakim jest XML. Powoduje to, że **XML jest bardziej zależny od stylu niż HTML!**

Włączanie CSS do dokumentu XML

Aby skojarzyć arkusz styli CSS z dokumentem XML należy do nagłówka (prologu) dokumentu dołączyć deklarację:

```
<?xml:stylesheet type="text/css" href="style.css"?>
```

Element blokowy czy rozwijany?

W arkuszu CSS należy zdecydować, które elementy są blokowe (zakończone znakiem nowej linii), a które rozwijane w miejscu wystąpienia.

Element blokowy czy rozwijany?

W arkuszu CSS należy zdecydować, które elementy są blokowe (zakończone znakiem nowej linii), a które rozwijane w miejscu wystąpienia.

```
katalog, dvd, tytuł, \  
aktorzy, sztuk {display: block}  
aktor {display: inline}
```

Przykład arkusza stylu CSS

Arkusz CSS:

```
katalog {background-color: #ffffff; width=100%;}  
dvd {background-color: #aaaaaa; display: block;  
margin-bottom: 30pt;}  
tytul {display: block; color: #0000ff; font-size:  
20pt;}  
aktorzy, sztuk {display: block; color: #000000;  
font-size: 14pt;}  
aktor {display: inline; font-style: italic;}
```

Cele projektowe stylu CSS2

- Przyszła i wsteczna kompatybilność.
- Przeznaczone do dokumentów strukturalnych.
- Niezależność od platformy i urządzenia.
- Proste i łatwe nanoszenie zmian.
- Minimalizacja obciążenia łącza sieciowego.

Style CSS2 a transformacje XSLT

Style CSS2	Transformacja XSLT
Brak możliwości zmodyfikowania struktury dokumentu.	Zmiana struktury dokumentu.
Element może być skojarzony z pojedynczym obiektem wizualnym.	Element może być dowolnie grupowany.
Prezentacja za pomocą jednego modelu wizualnego.	Transformacja do dowolnego modelu wizualnego.

Technologia XPath

XPath jest technologią opartą o XML służącą do wyszukiwania informacji w dokumentach XML. XPath służy do “poruszania” się po elementach i atrybutach dokumentu.

XPath jest główną częścią standardu XSLT W3C. Technologie XQuery i XPointer zostały również zaprojektowane jako wyrażenia XPath. **Zrozumienie XPath jest niezbędne do zrozumienia zaawansowanych technologii XML.**

Czym jest XPath?

- XPath jest składnią służącą do definiowania części dokumentu XML.
- XPath używa opisu “ścieżek” do nawigowania po dokumencie XML.
- XPath zawiera wbudowaną bibliotekę standardowych funkcji.
- XPath jest głównym elementem XSLT.
- XPath jest standardem W3C.

XPath używa opisu “ścieżek” ...

XPath używa wyrażeń w postaci “ścieżek” do wybierania węzła lub grupy węzłów w dokumencie XML. Wyrażenia te (“ścieżki”) wyglądają jak tradycyjne odwołania do plików w systemie komputerowym.

Standardowe funkcje XPath

XPath zawiera ponad sto wbudowanych funkcji. Funkcje te służą do manipulacji ciągami znaków, wartości numerycznych, porównywania daty i czasu, operacji na węzłach dokumentu oraz dostarcza funkcji do obsługi wartości logicznych.

Terminologia XPath

XPath rozróżnia siedem typów węzłów:

- Element.
- Atrybut.
- Tekst.
- Przestrzeń nazw.
- Instrukcję przetwarzania.
- Komentarz.
- Węzeł dokumentu.

Przykład

Plik: wypożyczalnia.xml

```
<?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?>
<!DOCTYPE katalog SYSTEM "wypożyczalnia.dtd">
<katalog>
  <dvd id="1">
    <tytul>Rambo I</tytul>
    <aktorzy>
      <aktor>Sylvester Stallone</aktor>
    </aktorzy>
    <sztuk>2</sztuk>
  </dvd>
  ...
</katalog>
```

Przykład

Typy węzłów:

- <katalog> – węzeł dokumentu (root).
- <tytul> – węzeł element.
- id – węzeł atrybut.

Relacje pomiędzy węzłami

Rodzic – każdy element i atrybut ma jednego przodka.

Dziecko – każdy element ma zero lub więcej dzieci.

Rodzeństwo – węzły które mają tego samego rodzica.

Przodek – rodzic, rodzic rodzica, itd.

Potomek – dziecko, dziecko dziecka, itd.

Wybieranie węzła (węzłów)

XPath używa pojęcia ścieżki do określenia węzła lub grypy węzłów zgodnie z poniższymi regułami:

Wyrażenie	Znaczenie
nazwa węzła	Wybierz wszystkie dzieci węzła.
/	Wybierz węzeł root.
//	Wybierz węzły od aktualnego położenia pasujące do wyrażenia, nie ważne gdzie się znajdują.
.	Aktualny węzeł.
..	Wybierz rodzica aktualnego węzła.
@	Wybierz atrybut.

Wybieranie wężła - przykłady

Wyrażenie	Znaczenie
katalog	Wybierz wszystkie wężły dzieci wężła katalog.
/katalog	Wybierz wężeł root katalog.
katalog/dvd	Wybierz wszystkie wężły dvd, które są dziećmi wężła katalog
//dvd	Wybierz wszystkie wężły dvd, nie ważne gdzie się znajdują.
//@id	Wybierz wszystkie atrybuty id.

Szczegółowe określanie węzła

XPath posiada dodatkową konstrukcję pozwalającą na określenie konkretnego węzła lub jego wartości:

- `//katalog/dvd[1]`
- `//katalog/dvd[last()]`
- `//katalog/dvd[position()<3]`
- `//dvd[@id]`
- `//dvd[@id="1"]`
- `//dvd[sztuk>3]`

Oznaczanie nieznanych węzłów

Symbol	Znaczenie
*	Pasuje do każdego węzła.
*@	Pasuje do każdego atrybutu.
node()	Pasuje do węzła dowolnego typu.

Dodatkowo można użyć operatora “|” w celu wybrania kilku ścieżek (AND).

Ścieżka lokalizacji

Pełna forma ścieżki lokalizacji składa się z jednego lub więcej kroków lokalizacji oddzielonych od siebie znakami "/" lub "//".

Krok lokalizacji składa się z:

- osi (ang. axis),
- badania węzła,
- predykatów.

Przykład pełnej ścieżki lokalizacji:

```
child::/katalog/dvd[@id &lt; 2]
```

XPath Axes - osie kroków lokalizacji

Oś	Znaczenie
ancestor	Wybierz wszystkich przodków aktualnego węzła.
ancestor-or-self	Wybierz wszystkich przodków oraz aktualny węzeł.
attribute	Wybierz wszystkie atrybuty aktualnego węzła.
child	Wybierz wszystkie dzieci aktualnego węzła. Jest to domyślna oś dla XPath.
descendant	Wybierz wszystkich potomków aktualnego węzła.
descendant-or-self	Wybierz wszystkich potomków aktualnego węzła i aktualny węzeł.

XPath Axes - osie kroków lokalizacji

Oś	Znaczenie
following	Wybierz wszystko co jest w dokumencie z znacznikiem zamknięcia aktualnego węzła.
following-sibling	Wybierz rodzeństwo za aktualnym węzłem.
namespace	Wybierz wszystkie przestrzenie nazw aktualnego węzła.
parent	Wybierz przodka aktualnego węzła.
preceding	Wybierz wszystko co znajduje się w dokumencie przed aktualnym węzłem.
preceding-sibling	Wybierz rodzeństwo przed aktualnym węzłem.
self	Wybierz siebie.

Predykaty XPath

Predykaty są to wyrażenia XPath w skład których wchodzi wywołania funkcji jak i operatory logiczne oraz arytmetyczne. Predykaty umieszczane są w między nawiasami [...].

Wyrażenia arytmetyczne w XPath wykonywane są na liczbach zmiennoprzecinkowych podwójnej precyzji i nawet liczby całkowite są przechowywane jako liczby zmiennoprzecinkowe.

Listę funkcji XPath jak i ich opis można sprawdzić w specyfikacji:

<http://www.w3.org/TR/xpath20/>

lub sekcji XPath portalu Mozilla Developer Center:

<https://developer.mozilla.org/pl/XPath>

Skrócony zapis ścieżki lokalizacji

ścieżka	Skrócony zapis
<code>self::node()</code>	<code>.</code>
<code>parent::node()</code>	<code>..</code>
<code>child::element_dziecko</code>	<code>element_dziecko</code>
<code>attribute::element_dziecko</code>	<code>@element_dziecko</code>
<code>descendant::*</code>	<code>//*</code>
<code>element_dziecko[position()=1]</code>	<code>element_dziecko[1]</code>
<code>dziecko[position()=last()]</code>	<code>dziecko[last()]</code>

Przykład: XPath i Python

Skrypt Pythona odnajdujący zadany węzeł:

```
import libxml2
doc = libxml2.parseFile ("wypożyczalnia.xml")
path = doc.xpathEval ("//dvd")
for element in path:
    print element.content
```

Wstęp

Początkowo W3C chciało zaprojektować język XSL (EXtensible Stylesheet Language) ponieważ istniało zapotrzebowanie na XML'owy odpowiednik arkusza styli. W ramach XSL powstały technologie:

- XSLT – język do transformacji dokumentów XML.
- XPath – język do nawigacji po dokumentach XML.
- XSL-FO – język do formatowania dokumentów XML.

XSLT

XSLT został zainspirowany językami funkcjonalnymi oraz językami przetwarzającymi ciągi znaków i dopasowujących wzorce. Podobnie jak za poprzednika XML uważa się SGML, tak poprzednikiem XSLT był DSSSL służący do transformacji dokumentów SGML.

XSLT najprościej jest sobie wyobrazić jako odpowiednik języka SQL dla dokumentów XML.

Czym jest XSLT?

- XSLT oznacza XSL Transformations.
- XSLT jest najważniejszą częścią XSL.
- XSLT służy do transformacji dokumentu XML w dowolny inny dokument.
- XSLT używa XPath do nawigacji po dokumentach XML.
- XSLT jest rekomendowany przez W3C.

Czym jest XSLT?

- XSLT oznacza XSL Transformations.
- XSLT jest najważniejszą częścią XSL.
- XSLT służy do transformacji dokumentu XML w dowolny inny dokument.
- XSLT używa XPath do nawigacji po dokumentach XML.
- XSLT jest rekomendowany przez W3C.

Najczęściej mówi się, że XSLT przekształca drzewo **źródłowe** XML w drzewo **wyników** XML.

Preambuła

Każdy dokument stylu XSLT musi zawierać w nagłówku:

```
<xsl:stylesheet version="1.0"  
xmlns:xsl="http://www.w3.org/1999/XSL/Transform">
```

lub

```
<xsl:transform version="1.0"  
xmlns:xsl="http://www.w3.org/1999/XSL/Transform">
```

Obydwie deklaracje **przestrzeni nazw** są synonimami.

Aktualna wersja specyfikacji XSLT opracowana przez W3C definiuje język XSLT w wersji 2.0.

Włączanie arkusza stylu XSL do XML

Aby dołączyć arkusz stylu XSL (transformację XSLT) należy w nagłówku dokumentu XML dopisać:

```
<?xml-stylesheet type="text/xsl"  
href="wypożyczalnia.xsl"?>
```

Struktura XSLT na przykładzie

Plik wypożyczalnia.xsl:

```
<?xml version="1.0" encoding="iso-8859-2"?>
<xsl:stylesheet version="1.0"
xmlns:xsl="http://www.w3.org/1999/XSL/Transform">
<xsl:template match="/">
  <html>
    <body>
      <h1>wypożyczalnia DVD:</h1>
      <h2>Tytuł: </h2>
      <h3>Aktor: </h3>
    </body>
  </html>
</xsl:template>
</xsl:stylesheet>
```


Struktura XSLT na przykładzie

Plik wypożyczalnia.xsl:

```
<xsl:template match="/katalog/dvd">
  <html>
    <body>
      <h1>wypożyczalnia DVD:</h1>
      <h2>Tytuł: <xsl:value-of select="tytul"/>h2>
      <h3>Aktor: <xsl:value-of select="aktorzy"/></h3>

    </body>
  </html>
</xsl:template>
```

Struktura XSLT na przykładzie

Plik wypożyczalnia.xsl:

```
<xsl:template match="/">
  <html>
    <body>
      <h1>wypożyczalnia DVD:</h1>
      <xsl:for-each select="katalog/dvd">
        <h2>Tytuł: <xsl:value-of select="tytul"/>h2>
        <h3>Aktor: <xsl:value-of
          select="aktorzy"/></h3>
      </xsl:for-each>
    </body>
  </html>
</xsl:template>
```

Dodatkowe instrukcje XSLT

Oprócz pokazanych na przykładzie instrukcji możliwe jest umieszczenie w arkuszu XSLT dodatkowych instrukcji sterujących:

```
<xsl:sort select="tytuł"/>
```

Dodatkowe instrukcje XSLT

Oprócz pokazanych na przykładzie instrukcji możliwe jest umieszczenie w arkuszu XSLT dodatkowych instrukcji sterujących:

```
<xsl:sort select="tytul"/>
```

```
<xsl:if test="sztuk > 10">  
</xsl:if>
```

Dodatkowe instrukcje XSLT

Oprócz pokazanych na przykładzie instrukcji możliwe jest umieszczenie w arkuszu XSLT dodatkowych instrukcji sterujących:

```
<xsl:sort select="tytul"/>
```

```
<xsl:if test="sztuk > 10">  
</xsl:if>
```

```
<xsl:choose>  
  <xsl:when test="sztuk > 10">  
    ...  
  </xsl:when>  
  <xsl:otherwise>  
    ...  
  </xsl:otherwise>  
</xsl:choose>
```

Sterowanie strumieniem wyjściowym

```
<xsl:output
  method = "xml" | "html" | "text" | qname-but-not-ncname
  version = nmtoken
  encoding = string
  omit-xml-declaration = "yes" | "no"
  standalone = "yes" | "no"
  doctype-public = string
  doctype-system = string
  cdata-section-elements = qnames
  indent = "yes" | "no"
  media-type = string />
```

XSLT jako język programowania

XSLT pomimo tego, że sam w sobie jest dokumentem XML stał się pełnoprawnym językiem programowania zaliczanym do grupy języków deklaratywnych. Poza wykorzystaniem prostych instrukcji blokowych pozwala na definiowanie funkcji (dopasowań), parametryzowanie funkcji, definicję zmiennych itd. Dzięki temu możliwe jest zaprogramowanie w XSLT dowolnego algorytmu:

- Gallery of Stupid XSL and XSLT Tricks:
<http://incrementaldevelopment.com/xsltrick/>
- 99 Bottles of Beer in XSLT
<http://99-bottles-of-beer.net/language-xslt-76.html>

Nauka XSLT

Doskonałym, praktycznym przewodnikiem po XSLT jest XSLT
Reference:

<http://www.zvon.org/xxl/XSLTreference/Output/index.html>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rozproszone technologie WebServices

Prezentacja jest współfinansowana przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego w projekcie
pt.

*„Innowacyjna dydaktyka bez ograniczeń - zintegrowany rozwój Politechniki Łódzkiej -
zarządzanie Uczelnią, nowoczesna oferta edukacyjna i wzmacniania zdolności do
zatrudniania osób niepełnosprawnych”*

Prezentacja dystrybuowana jest bezpłatnie

Politechnika Łódzka

Politechnika Łódzka, ul. Żeromskiego 116, 90-924 Łódź, tel. (042) 631 28 83
www.kapitalludzki.p.lodz.pl